

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії ТНЕУ

І. Крисоватий

Протокол засідання

Приймальної комісії ТНЕУ

№ 2 від 6 лютого 2018 р.

ПРОГРАМА

проведення вступного випробування

з «Географії»

для претендентів на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Голова предметної експертної комісії

Відповідальний секретар ПК ТНЕУ

Щестький О.С.

Лушчило О.О.

Тернопіль 2018

1. Організаційно-методичні вказівки

1.1. Загальні положення

Мета вступного випробування з географії – оцінити ступінь підготовленості абітурієнтів до навчання у Тернопільському національному економічному університеті.

Завдання вступного випробування з географії:

- визначити рівень набутих знань і умінь;
- оцінити сформованість комплексного, просторового, соціально орієнтованого уявлення про Землю на основі краєзнавчого, регіонального та планетарного підходів;
- перевірити здатність застосовувати географічні знання та набуті уміння для аналізу природних, суспільних і господарських процесів, подій, явищ;
- встановити ступінь сформованості географічних компетенцій, географічної культури;
- перевірити рівень засвоєння теоретичних і практичних знань, вміння вирішувати конкретні практичні задачі.

1.2. Порядок проведення вступного випробування з географії

Вступне випробування з «Географії», яке проводиться у письмовій формі, приймають члени предметної екзаменаційної комісії з географії. Головними принципами організації та проведення випробування є наукове обґрунтування, об'єктивність та незалежність.

Бланки письмових робіт роздають кожному абітурієнтові в аудиторії, де проводиться вступне письмове випробування. Письмові роботи абітурієнти виконують на аркушах зі штампом Приймальної комісії. На підготовку відповіді абітурієнт має чітко визначений час.

Під час проведення вступного випробування заборонено користуватися електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами.

Після написання роботи абітурієнт подає її разом із завданням членам предметної екзаменаційної комісії з географії.

Результат вступного випробування оголошують у встановленому порядку.

1.3. Структура екзаменаційного завдання

Екзаменаційне тестове завдання (ЕТЗ) на вступному тестовому випробуванні з географії включає 40 тестів на множинний вибір (ТМВ) і двох тестових завдань відкритого типу.

1.4. Критерій оцінювання рівня знань абітурієнтів з географії на вступному тестуванні*

Максимальна можлива сума отриманих балів за виконання ЕТЗ – 100 балів.

Фактична кількість балів, отримана абітурієнтом за підсумками екзамену, переводиться в бали за такими критеріями:

- оцінка «відмінно» (90-100 балів) – студент показує глибокі знання навчального матеріалу, аналізує явища у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідає на поставлені питання, вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач;

- оцінка «добре» (75-89 балів) – відповідь характерна міцними знаннями навчального матеріалу, включно з розрахунками, аргументованими відповідями на поставлені питання, вмінням застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач з несуттєвими неточностями чи суперечностями при загальному вмінні застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач;

- оцінка «задовільно» (60-74 балів) виставляється за умови посереднього та слабого освоєння навчального матеріалу з мало аргументованими відповідями, слабкими можливостями застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач;

- оцінка «незадовільно» (35-59 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, основних фундаментальних положень, невіміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.

Тести на множинний вибір у структурі екзаменаційного завдання формують перший блок вступного тестування. Вони стосуються теорії географії, фізичної, економічної і соціальної географії України та світу. Кожний ТМВ оцінюють у 1 бал. Максимальна можлива сума отриманих балів за ТМВ 40 балів. Такий бал виставляють абітурієнту, який не зробив жодної помилки при виборі варіантів відповідей усіх ТМВ. Фактична сума балів за виконання ТМВ є добутком кількості правильних відповідей (Т) на оцінний бал за кожен ТМВ (1 бал).

Виконання другого тестового завдання ЕТЗ полягає у складанні тематичної схеми і поясненні її структури або взаємних зв'язків між її елементами. Для цього абітурієнту необхідно на листку паперу формату А4 схематично зобразити структуру галузі, міжгалузевого комплексу, економічного району тощо. Схема виконується до відображення ієрархічних структурних блоків другого порядку (рис. 1).

У даному випадку сільське господарство, переробні галузі, виробництво засобів виробництва, інфраструктура АПК – структурні блоки першого порядку, а їх складові (рослинництво і тваринництво для С/Г) – структурні блоки другого порядку.

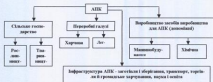

Рис. 1. Галузева схема АПК

Виконання і оформлення схеми довільне, але таке, яке відображало б структурну сутність заданого об'єкта. При виконанні схеми дозволяються загальноприйняті скорочення і аббревіатури (АПК, ПРП, МБК, МК тощо).

Друге тестове завдання оцінюють у 30 балів. За неповне відображення структурного змісту екзаменаційною комісією знімаються бали:

С-30 – при цілковитому невиконанні тестового завдання – 30 балів;

С-10 – за незнання і невідображення головних структурних одиниць об'єкта (елементів і блоків першого порядку) – 10 балів;

С-6 – за незнання і невідображення структурних елементів і блоків другого порядку – 6 балів;

С-4 – за суттєві неточності і нерозуміння при відображенні взаємних зв'язків між елементами об'єкта – 4 бали;

С-2 – за незначні неточності при загальному правильному виконанні тестового завдання – 2 бали.

П-10 – за відсутність пояснення складеної схеми, необхідність якого передбачена тестовим завданням – 10 балів;

П-5 – за неточності у поясненні складеної схеми, необхідність якого передбачена тестовим завданням – 5 балів.

Третє тестове завдання стосується економічної і соціальної географії світу і виконується у формі письмового викладу матеріалу. Виконане завдання оцінюють у 30 балів за повнотою відображення явищ. За повноту відображення можуть бути зняті бали:

В-30 – за відсутність виконаного завдання – 30 балів;

В-10 – якщо абітурієнт робить суттєві помилки при висвітленні завдання (вказує невірно країна, райони видобутку, не знає їх розміщення, не знає особливостей розвитку тих чи інших країн) – 10 балів;

В-5 – абітурієнт робить незначні помилки при висвітленні матеріалу – 5 балів.

При висвітленні другого і третього завдання екзаменаційною комісією можуть бути зняті бали:

Л-8 – за цілковиту відсутність логіки і послідовності при висвітленні поставлених завдань – 8 балів;

Л-4 – за порушення логіки і послідовності при висвітленні поставлених завдань – 4 бали;

Ц-8 – за цілковите незнання чи невідображення у відповіді статистичного та іншого цифрового матеріалу – 8 балів;

Ц-4 – за лише часткове і доволі неповне відображення у відповіді статистичного та іншого цифрового матеріалу – 4 бали;

Ф-3 – за незнання і невідображення у відповіді суттєвих і важливих економіко-географічних явищ і процесів, що стосуються висвітлення поставленого завдання – 3 бали;

К-3 – за незнання картографічного матеріалу, розташування економіко-географічних об'єктів – 3 бали;

ТВ-2 – за незнання визначень і термінів або помилки при їх висвітленні, що показують нерозуміння їх абітурієнтом – 2 бали;

ТВ-1 – за окремі, але суттєві неточності у визначеннях і термінах – 1 бал.

При бальному оцінюванні рівня виконання другого і третього завдання предметна екзаменаційна комісія бере до уваги найсуттєвіші недоопрацювання абітурієнта при виконанні відкритих тестових завдань.

* отриманий результат множимо на 2.

1.5. Порядок проведення консультацій

Підготовку до екзамену супроводжує передекзаменаційна консультація, яку проводять до вступного екзамену. Її проводять екзаменатори з метою отримання абітурієнтом відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та для пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування за кілька днів до іспиту згідно затвердженого розкладу.

Програма вступного випробування з «Географії»

№	Назва розділу, теми	Знання	Предметні зміни та способи навчальної діяльності
I. Загальна географія			
1.1	Географія як наука, розвиток географічних досліджень	Об'єкт та предмет вивчення географії. Місце географічних дисциплін у системі наук. Діагностика географічних знань. Методи географічних досліджень. Розвиток уявлень про форму, розміри та рухи Землі. Найважливіші географічні відкриття, видатні мандрівники. Географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи. Витоки науки-географії. Сучасні географічні дослідження та їх значення.	Знають об'єкт та предмет вивчення географії, місце географічних дисциплін у системі наук, видатних дослідників території України. Розрізняють методи географічних досліджень. Порівнюють та виділяють відмінності між дисциплінами географічних знань. Аналізують зміни в уявленнях про форму, розміри та рухи Землі, географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи. Оцінювали значення географічних відкриттів і досліджень у минулому і та на сучасному етапі розвитку.
1.2	Способи зображення Землі	Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта», «аэмуна». Картографічні проєкції та створення. Елементи градусної сітки. Легенда карт. Вибір масштабу. Класифікація карт. Топографічні карти та їх практичне використання. Визначення напрямків географічних координат об'єктів, абсолютної та відносної висоти місцевості, глибини морів і океанів. Способи вимірювання відстаней на різних географічних і топографічних картах. Орієнтування на місцевості за місцевими ознаками. Значення карт у житті людини	Знають елементи градусної сітки карт, класифікацію карт, способи орієнтування на місцевості. Розрізняють зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку, картографічні проєкції та види створення. Користувалися легендою карт, різними видами масштабу. Визначали на картах напрямки, прямовуглі і географічні координати об'єктів, абсолютну та відносну висоту місцевості. Вимірювали відстані на картах за допомогою масштабу та градусної сітки. Оцінювали значення карт у житті і господарській діяльності людини

1.3	Літосфера та рельєф	Внутрішня будова Землі. Поняття «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічна структура», будова та типи земної кори, породи та мінерали що її складають. Геологічне літопис-лення, геологічний вік, геокронологічна таблиця. Внутрішні процеси в літосфері. Рухи літосферних плит. Походження материків і океанів. Вулкани та землетруси, райони їх поширення. Земнісні сили, що змінюють зовнішню поверхню. Корисні копалини їх класифікація за походженням. Основні форми земної поверхні: гори і рівнина. Рельєф для Світо-вого осядну. Значення рельєфу в господарській діяльності людини та вплив діяльності людини на рельєф.	Землі внутрішню будову Землі, особливості руху літосферних плит, будову материкової та океанічної земної кори, види корисних копалин за походженням, розташування основних форм рельєфу. Малю просторово уявлення про сейсмічні пояси, різні форми поверхні суходолу та океанічного дна, їх географічне положення, та геологічний вік за загальногеографічними та тематичними картами. Висловлюють вплив внутрішніх і зовнішніх процесів літосфери на формування рельєфу, закономірності розміщення основних форм рельєфу та родовищ корисних копалин. Оцінюють значення надр і рельєфу в житті та господарській діяльності людини, вплив на біоту землі.
-----	---------------------	--	---

Поняття «атмосфера», її склад та будова, значення. Сонячна радіація та її розподіл в атмосфері й на земній поверхні. Теплові пояси та їх межі (тропіки і полярні кола) Температура земної поверхні та повітря, її зміни з висотою і розподіл залежно від кута падіння сонячних променів. Атмосферний тиск його вимірювання. Основні пояси атмосферного тиску Землі. Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри. Циклони й антициклони. Сезонні та місцеві вітри. Вода в атмосфері. Вологість повітря. Хмари. Атмосферні опади та їх утворення. Розподіл опадів на поверхні земної кулі. Повітряні маси й атмосферні фронти. Поняття «клімат». Кліматичні пояси та області. Кліматична карта. Залежність клімату від широти місцевості, морських течій, близькості до моря, рельєфу, антропогенного впливу. Погода, добові та сезонні коливання й метеорологічних елементів. Систематизація за погодою та її прогнозування. Вплив клімату та погоди на господарську діяльність.

Знайти будову і склад атмосфери, компоненти погоди їх характеристику, кліматотвірні чинники, просторове розташування кліматичних поясів та областей за кліматичною картою.

Уявити розташування широт на визначення висоти Сонця над горизонтом, зміни температури та атмосферного тиску з висотою, абсолютної і відносної вологості повітря, читати графічні зображення(моделі) показників погоди

Визначити типи клімату за кліматичними діаграмами

Пояснювати причини та наслідки змін компонентів погоди та клімату, закономірності розподілу температури, атмосферного тиску й опадів на Землі, особливості атмосферної циркуляції та умови формування циклонів й антициклонів, постійні та сезонні вітри, два кліматотвірних чинників на формування типів клімату

Аналізувати відносини/зв'язки між компонентами погоди та клімату та причинами їхніх добових і річних змін, наслідки цих змін для природи і людини в різних кліматичних поясах та областях.

Проконструювати погоду за описом місцевих ознак та синоптичною картою.

Оцінювати вплив господарської діяльності людини на атмосферу та наслідки змін клімату

1.5	Гідросфера	Поняття «гідросфера» та її основні частини. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Суходіл в океані. Властивості вод Світового океану та причини її неоднорідності. Водні маси. Рух води в Світовому океані. Морські течії. Води суходолу. Річка та її частини. Елементи річкової долини. Річкові басейни. Живлення та режим річок. Озера, їх походження. Балота. Льодовики, льодовічні озера. Підземні води. Джерела штучні водойми. Використання Світового океану та вод суходолу в господарській діяльності людини	Знайти частини Світового океану та вод суходолу, просторове розташування найважливіших гідрографічних об'єктів за картою, властивості вод. Висловити за картою географічне поширення водних об'єктів, надійня, повал, витрати води в річці. Розрізняти способи зображення вод суходолу на карті місцевості і на карті водні маси за їхніми характеристиками. Аналізувати схему світового кругообігу води, роль Світового океану в географічній оболонці, причини та наслідки рухів води в океані, річці, залежність напрямку і характеру течії річок від рельєфу, особливості живлення і режиму вод суходолу. Оцінювати роль води в природі та господарській діяльності людини, її вплив на зміни, що відбуваються в гідросфері
1.6	Біосфера	Поняття «біосфера», її складові та межі. Грунти. Їхні властивості та відмінності. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану. Вплив біосфери на інші оболонки. Вплив людини на біосферу. Охорона біосфери.	Знайти поняття «біосфера», «грунти», рослинність, тваринний світ, межі та складові біосфери. Порівнювати закономірності поширення ґрунтів і живих організмів на Землі. Оцінювати вплив біосфери на інші оболонки, роль людини в біосфері.

1.7	Географічна оболонка Загальні закономірності природи Землі	Поняття «географічна оболонка». Загальні закономірності географічної оболонки: цілісність, круговітність речовин та енергії, ритмічність, комплексність. Зональні та азональні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людини.	Знайти суттєві ознаки поняття «географічна оболонка», «природний комплекс», «географічний пояс», «природна зона». Розрізняти характеристики просторової організації географічної оболонки, компонентний склад природного комплексу. Виділяти особливості географічних поясів і природних зон, висотних поясів. Пояснювати загальні закономірності географічної оболонки: вітну часу, поширення стійких і рухомих ділянок земної кори та відповідних їм форм рельєфу, круговітності речовин і енергії, цілісності, ритмічності. Аналізувати взаємодію компонентів природи у природному комплексі на суходолі та в океані, пояснювати взаємодію оболонок Землі. Оцінювати вплив загальних географічних закономірностей на життєдіяльність людини та людини на географічну оболонку.
2. Географія материків і океанів			
2.1	Предмет вивчення географії материків і океанів	Значення та завдання курсу «Географія материків і океанів». Поняття «материк» і «частина світу». Основні географічні закономірності розвитку природи Землі: закономірності формування рельєфу, клімату, географічних поясів та природних зон. Формування зональних та азональних природних комплексів на материках.	Знайти значення та завдання курсу географії материків і океанів. Визначити за тематичними картами закономірності формування рельєфу, клімату, природних комплексів. Пояснювати зміни природних комплексів на рівнинних та в горах.

2.2	Океани: Тихий океан, Атлантичний океан, Індійський океан, Північний Льодовитий океан.	План характеристик природного комплексу океану. Особливості фізико-географічного положення океанів. Історичні відомості про освоєння та дослідження різних частин Світового океану. Геологічна будова та рельєф дна океанів. Характерні риси клімату. Властивості водних мас та океанічні течії. Своєрідність органічного світу океанів. Природні ресурси океанів та їх використання. Проблема забруднення океанічних вод	Знайти послідовність характеристик природного комплексу океану, основні етапи освоєння та дослідження океанів. Визначити особливості фізико-географічного положення океанів, геологічної будови та рельєфу дна океанів. Пояснити кліматичні умови, властивості водних мас. Аналізувати рухи води в океані та схему океанічних течій. Порівнювати органічний світ різних частин Світового океану. Оцінювати природні ресурси океанів, види господарської діяльності в океанах та їх наслідки.
2.3 Материк			
2.3.1	Африка	План географічної характеристики материка. Особливості фізико-географічного положення. Основні елементи берегової лінії. Дослідження та освоєння. Геологічна будова. Основні форми рельєфу материка. Корисні копалини та закономірності їх розміщення на материк. Загальні особливості клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу: головні річкові системи, озера, басейни підземних вод, їх гідрологічні особливості. Природні зони та закономірності їх розміщення. Особливості ґрунтового, рослинного покриву та тваринного світу. Найбільші національні парки. Населення	Знайти алгоритми характеристик материка за типовим планом, дослідників природи. Визначити особливості фізико-географічного положення. Розділити основні елементи берегової лінії материка та форми рельєфу. Аналізувати взаємозв'язок геологічної будови, рельєфу та закономірностей розміщення корисних копалин на материк. Пояснити загальні особливості кліматичних умов та розподілу внутрішніх вод. Порівнювати природні зони материка за ознакою домінуючих типів ґрунтів, рослинного покриву та типових представників тваринного світу.

2.3.2	Австралія	Своєрідність географічного положення материка. Історія відкриття і дослідження. Форми рельєфу та корисні копалини Австралії. Загальні особливості клімату. Кліматичні пояси та типи клімату Австралії. Води суходолу. Природні зони. Своєрідність і унікальність органічного світу материка. Населення, його склад та розміщення.	Знайти особливості фізико-географічного положення, історію відкриття та дослідження, основні форми рельєфу та корисні копалини материка. Розрізняти кліматичні умови в різних кліматичних поясах Австралії та природні зони материка. Пояснювати унікальність видового складу представників органічного світу. Оцінювати расовий склад та розміщення населення в межах материка.
2.3.3	Південна Америка	Особливості фізико-географічного положення. Дослідження і освоєння материка. Геологічна будова. Основні форми рельєфу. Закономірності поширення родовищ корисних копалин. Своєрідність клімату материка. Кліматичні пояси і області. Вплив клімату на формування і розподіл вод суходолу. Найбільші річки та озера. Природні зони. Ґрунти, рослинний покрив та тваринний світ. Висотна поясність в Андах. Зміна природних комплексів лідною. Походження та формування сучасного населення, його расовий склад та розміщення.	Знайти особливості фізико-географічного положення, історію дослідження та освоєння. Розрізняти основні елементи берегової лінії та форми рельєфу материка. Аналізувати взаємозв'язок геологічної будови, рельєфу та закономірностей розміщення корисних копалин на материк. Пояснювати особливості кліматичних умов та їх вплив на розподіл внутрішніх вод материка. Порівнювати природні зони материка та висотну поясність в Андах за ознакою домінуючих типів ґрунтів, рослинного покриву та представників тваринного світу. Оцінювати формування сучасного населення.

2.3.4	Антарктида	Своєрідність географічного положення материка. Відкриття Антарктиди та сучасні наукові дослідження материка. Міжнародне співробітництво у дослідженні природних умов і природних ресурсів. Українські дослідні станції «Академік Вернадський». Географічна будова та рельєф поверхні. Кліматичні умови. Рослинний і тваринний світ. Природні ресурси та їх охорона.	Знайти особливості географічного положення, відкриття та дослідження материка. <i>Пояснювати</i> своєрідність природних умов та природних ресурсів. <i>Визначати</i> роль України у сучасних дослідженнях природи материка. <i>Оцінювати</i> значення міжнародного співробітництва у наукових дослідженнях.
2.3.5	Північна Америка	Фізико-географічне положення материка. Історія відкриття та освоєння Північної Америки. Геологічна будова та основні форми рельєфу материка. Роль льодового зледеніння у формуванні сучасного рельєфу. Корисні копалини, закономірності їх поширення. Кліматичні пояси і типи клімату. Води сходу материка. Основні річкові системи. Найбільші озера, їх походження. Особливості розміщення природних зон. Ґрунти, рослинний покрив і тваринний світ. Висотна поясистість Кордильєр. Природоохоронні території. Найвідоміші національні парки. Особливості заселення Північної Америки. Населення, його расовий і етнічний склад.	Знайти особливості фізико-географічного положення, історію дослідження та освоєння Північної Америки. <i>Розкрити</i> елементи берегової лінії та основні форми рельєфу материка. <i>Аналізувати</i> взаємозв'язок геологічної будови, рельєфу та закономірностей розміщення корисних копалин на території материка. <i>Пояснювати</i> загальні особливості кліматичних умов та їх вплив на розподіл внутрішніх вод материка. <i>Порівнювати</i> природні зони материка та висотну поясистість в Кордильєрах за ознакою домінуючих типів ґрунтів, рослинного покриву та представників тваринного світу. <i>Оцінювати</i> расовий і етнічний склад населення.

2.3.6	Євразія	Фізико-географічне положення материка. Особливості берегової лінії Євразії. Історія відкриття і дослідження окремих територій материка. Геологічна будова. Давні материкові зледеніння. Сейсмічно активні області. Основні форми рельєфу материка. Найбільші рівнини і гори. Корисні копалини, закономірності їх походження. Особливості формування клімату, кліматичні пояси і типи клімату. Внутрішні води. Найбільші річки та озера. Багаторічна мерзлота. Сучасне зледеніння. Природні зони. Особливості їх розміщення на території материка. Ґрунти, рослинний покрив і тваринний світ природних зон. Висотна поясність у горах материка. Зміни природи людиною. Населення. Расовий та етнічний склад. Розміщення населення на материк.	Знаючи особливості фізико-географічного положення, історію дослідження окремих частин. Розрізняти основні елементи берегової лінії та форми рельєфу материка. Аналізувати високотізок геологічної будови, рельєфу та закономірностей розміщення корисних копалин на території материка. Визначати вплив давнього материкового зледеніння на форми рельєфу материка. Пояснювати особливості формування кліматичних умов у різних кліматичних поясах та їх вплив на розподіл внутрішніх вод материка. Порівнювати природні зони материка за ознакою домінуючих типів ґрунтів, рослинного покриву та представників тваринного світу. Оцінювати расовий і етнічний склад населення.
2.4	Земля – наш спільний дім	Взаємодія людини і природи. Природні ресурси материків і океанів, їх класифікація. Зміна взаємозв'язків між компонентами природи під впливом господарської діяльності людини. Порушення рівноваги в природних комплексах материків та океанів. Проблеми забруднення навколишнього середовища. Види забруднення, основні джерела їх надходження. Природоохоронні території. Міжнародні організації з охорони природи	Знаючи класифікацію природних ресурсів, сучасні екологічні проблеми взаємодії суспільства й природи, міжнародні організації з охорони природи. Визначати райони порушення рівноваги на материках та в океанах. Розрізняти різні за статусом природоохоронні території. Аналізувати види забруднення навколишнього середовища та основні джерела їх надходження. Оцінювати можливі наслідки екологічних проблем для природи Землі.

III. Фізична географія України

3.1 Україна та її географічні дослідження

3.1.1	Географічне положення, формування території України. Загальні відомості про Україну.	Формування території, сучасні розміри, адміністративно-територіальний поділ. Географічне положення, кордони, розташування території України стосовно годинних поясів. Місце України на політичній та економічній карті світу. Господарська оцінка економіко-географічного положення	Знайти розміри держави, країни з якими Україна має кордони, як формувалася територія України, причини територіальних змін України в минулому та сучасний адміністративно-територіальний устрій. <i>Аналізувати</i> фізико-географічне та економіко-географічне положення території України, його особливості в Європі та світі. <i>Вміти</i> визначати координати крайніх точок, місцевий час у різних регіонах України, характеризувати повсякний та літній час, узгоджувати київський час із часом в інших годинних поясах
3.2 Природні умови і ресурси України			

3.2.1	Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси	Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори. Тектонічні структури, їх будова та рухи. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова. Чинники виникнення несприятливих геологічних і геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм. Мінерально-сировинні ресурси та їх класифікація. Закономірності поширення, характеристика та господарська оцінка паливних, рудних і нерудних корисних копалин	Знайти основні орографічні одиниці України: низовини, височини, гірські системи; найвищі точки рівнинної частини, Українських Карпат і Кримських гір, найбільші гірські перевали, найбільші родоніща корисних копалин України та їх розміщення на карті. Визначити поняття «платформа», «щита», «плита», «область складчастості», встановити зв'язки між тектонічною, геологічною будовою та рельєфом, закономірності поширення мінерально-сировинних ресурсів, господарське значення. Аналізувати тектонічну карту, умови утворення її закономірності поширення основних типів та дрібних форм рельєфу, приклади впливу господарської діяльності людини на рельєф. Порівнювати особливості природних умов території України в різні геологічні ери. Оцінювати заходи щодо раціонального використання та охорони надр України
3.2.2	Кліматичні умови та ресурси	Основні кліматотвірні чинники. Загальні риси клімату. Типи повітряних мас. Розподіл температури повітря і опадів на території України. Основні кліматичні показники. Сезонні особливості клімату. Причини виникнення і наслідки дії небезпечних метеорологічних явищ на території країни, їх поширення. Кліматичні ресурси. Метеоспостереження, прогнози погоди.	Знайти основні кліматотвірні чинники та кліматичні показники. Аналізувати розподіл по території та річний хід кліматичних показників і кліматичних ресурсів України. Причини виникнення і наслідки дії небезпечних метеорологічних явищ на території країни, їх поширення. Давати господарську оцінку кліматичним умовам і ресурсам України

Внутрішні води та водні ресурси

Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води, особливості їх формування і розподілу. Основні річкові басейни. Канали. Болота, їх типів і поширення. Озера і водосховища. Підземні води. Неприятливі гідрологічні явища і заходи запобігання їм. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання і охорони

Знайти основні річкові системи, найбільші озера, канали та водосховища на території України, їх розміщення на карті.

Розглянути за характеристиками гідрологічні особливості річок, озер, боліт, водосховищ і підземних вод України, ресурси та екологічні проблеми поверхневих і підземних вод.

Аналізувати закономірності в розподілі поверхневих та підземних вод на території України, показники водних ресурсів на території країни, наслідки дії несприятливих процесів, викликаних водними об'єктами в Україні, та шляхи протистояння їм.

Встановлювати зв'язок гідрологічного режиму водних об'єктів з кліматичними умовами, геологічною будовою та рельєфом.

Оцінювати проблеми забруднення та раціонального використання водних ресурсів України

3.2.4	Грунти, рос- линний покрив, тва- ринний світ	Грунтовий покрив. Умови грунтоутворення, властивості, основні генетичні типи грун- тів, закономірності їх поширення. Карта грунтів України. Господарське вико- ристання ґрунтів. Земельні ресурси України. Охорона земельних ресурсів. Різноманіт- ність видового складу рослинності, за- кономірності поширення рослинності. Рос- линні комплекси лісів, степів, луків. Рос- линні ресурси, їх охорона і відтворення. Зелена книга України. Різноманітність видового складу тварин. Фауністичний склад лісів, степів, луків, боліт, вододів, Українських Карпат і Кримських гір. Тваринні ресурси, заходи з їх охорони і відтворення. Червона книга України.	Землі генетичні типи ґрунтів в межах України, найпоширеніші види рослин та тварин. Розрізняти основні чинники грун- тоутворення, розподіл земельних ресу- рсів по території України; основні типи рослинного покриву; видовий склад тварин, флористичні та фауністичні ресурси. Оцінювати земельні, рослинні, тваринні ресурси в Україні їх стан та використання
3.3 Природні комплекси України			
3.3.1	Природно- територіальні ком- плекси	Умови розвитку й характерні рисни природних комплексів. Взаємодія чинників і компонентів ПТК. Ланд- шафти та їх класифікація. Фізико- географічне районування України, його наукове і практичне значення	Землі однієї фізико-географічного районування. Розрізняти особливості взаємодії компо- нентів природи в ландшафтах та їх класифі- кацію. Аналізувати процеси зміни ландшафтів, схеми фізико-географічного районування. Оцінювати наукове і практичне значення фізико-географічного районування

3.3.2	Природні комплекси рівнин	Мішані та широколистяні ліси. Лісостеп. Степ. Господарська характеристика природних зон, проблеми використання природних ресурсів й охорони природи.	Знайти географічне положення і межі природних зон України, природоохоронні території в межах зон. <i>Розрізняти</i> особливості зон мішаних і широколистяних лісів, лісостепу та степу. <i>Аналізувати</i> взаємозв'язки між компонентами в межах кожної природної зони, розміщення їх на карті. <i>Порівнювати</i> зональні природні комплекси України за типовим планом. <i>Оцінювати</i> природно-ресурсний потенціал природних зон
3.3.3	Гірські природні комплекси	Українські Карпати. Кримські гори. Природногосподарська характеристика гірських областей, проблеми використання ресурсів й охорони природи.	Знайти географічне положення Українських Карпат і Кримських гір та їхніх природних областей. <i>Розрізняти</i> особливості гірських природних комплексів України за типовим планом. <i>Аналізувати</i> причини відмінностей природних умов гірських систем, прояви несприятливих процесів і явищ; вплив природних умов на господарювання в горах, роль гірських районів України як рекреаційних комплексів
3.3.4	Природні комплекси морів	Чорне та Азовське моря. Природногосподарська характеристика морів, проблеми використання ресурсів та охорони природи.	Знайти розміри, глибину, елементи берегової лінії морів, що омивають територію України. <i>Розрізняти</i> природні умови Чорного й Азовського морів за типовим планом. <i>Порівнювати</i> природні ресурси морів. <i>Оцінювати</i> стан природних ресурсів Чорного й Азовського морів, проблеми їх використання та збереження морських природних комплексів
3.4 Використання природних умов і ресурсів та їх охорона			

3.4.1	Геоекологічна ситуація	Геоекологічна ситуація. Основні забруднюючі навколишнього середовища. Вплив геоекологічної ситуації на населення.	Зміст поняття «геоекологічна ситуація», законодавчі акти що відображають екологічну ситуацію. <i>Аналізувати</i> зміну природних компонентів під впливом господарської діяльності людини та вплив геоекологічної ситуації на здоров'я людини.
3.4.2	Використання й охорона природних умов і ресурсів	Природоохоронні заходи. Законодавчі акти про природно-заповідний фонд. Категорії природно-заповідного фонду. Природоохоронні комплекси. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища	Зміст категорій природно-заповідного фонду. <i>Аналізувати</i> зміст і організацію моніторингу навколишнього середовища. <i>Оцінювати</i> шляхи використання й охорони природних умов і ресурсів, створення національної екомережі
IV. Загальні положення економічної та соціальної географії			
4.1. Вступ			
4.1.1.	Економічна та соціальна географія як наука.	Предмет економічної та соціальної географії. Економічна та соціальна географія в системі географічних наук. Зв'язок економічної та соціальної географії з іншими науками. Методи економіко-географічних досліджень.	Зміст предмету вивчення економічної та соціальної географії, її місце у системі географічних наук. <i>Розрізняти</i> методи географічних досліджень. <i>Аналізувати</i> зв'язок економічної та соціальної географії з іншими науками.
4.2. Населення			

4.2.1.	Кількість, розміщення, статеві і вікові структури населення	Поняття "природний рух населення". Відтворення населення. Демографічні процеси і демографічна політика. Механічний рух (міграції) населення. Поняття "еміграція", "іміграція", "міграція", "сальдо міграції". Внутрішні і зовнішні міграції. Міграційні процеси і міграційна політика держав. Статеві-віковий склад населення, його наслідки.	Знайти зміст понять: «природний приріст населення», «природний рух», «депопуляція», «еміграція», «іміграція», «сальдо міграції». Характеризувати особливості відтворення населення, демографічні процеси та демографічну політику держав. Аналізувати міграції та їх види; карту густоти населення, діаграми статеві і вікові структури населення.
4.2.2.	Система розселення населення	Міське і сільське населення. Типи населених пунктів. Урбанізація. Субурбанізація. Міські агломерації. Типи міст за розмірами та за функціями. Типи сільських поселень, особливості їх розміщення.	Знайти зміст понять «місто», «село», «агломерація», «урбанізація», «субурбанізація», «система розселення». Характеризувати особливості становлення та розвитку агломерацій. Розрізняти системи розселення населення та функції міст. Аналізувати причини змін у системі розселення населення.
4.2.3.	Трудові ресурси та зайнятість населення	Поняття "трудові ресурси", "економічно активне населення", "зайнятість населення", "безробіття"	Знайти зміст понять: «трудові ресурси», «економічно активне населення», «зайнятість населення», «безробіття» Характеризувати причини змін у структурі зайнятості. Пояснювати причини і наслідки безробіття.
4.2.4.	Взаємодія суспільства і природи.	Географічне середовище як сфера взаємодії суспільства і природи. Ресурсозабезпеченість. Природокористування: раціональне і нерациональне.	Знайти зміст понять: «географічне середовище», «ресурсозабезпеченість», «природокористування». Характеризувати взаємодію між суспільством і природою. Оцінювати вплив нерационального природокористування на розвиток суспільства.

4.3. Господарство

4.3.1.	Загальна характеристика господарства	Поняття про господарство і національний господарський комплекс. Міжнародний географічний поділ праці (МГПП). Поняття "НТР" та її основні риси. Галузева структура господарства. Поняття "галузь" і "міжгалузевий комплекс". Форми суспільної організації виробництва. Інфраструктура, її види. Поняття про територіальну структуру господарства. Значення довільних економічних зв'язків у господарстві країни.	Знайти зміст понять: «господарство», «національний господарський комплекс», «міжнародний географічний поділ праці», «науково-технічна революція», «галузь», «міжгалузевий комплекс», «територіальна структура господарства». Розглянути форми суспільної організації виробництва, значення та види інфраструктури. Визначити галузеву і територіальну структуру господарства. Оцінювати значення довільних економічних зв'язків для розвитку господарства країни.
4.3.2.	Економічний потенціал	Показники соціально-економічного розвитку. Валовий національний продукт, національний дохід. Показники якості життя.	Знайти зміст понять: «валовий національний продукт», «національний дохід». Аналізувати показники економічного розвитку країни. Оцінювати рівень якості життя країн із різними умовами розвитку господарства.

4.3.3.	Промисловість	Промисловість як сфера матеріального виробництва. Галузева структура паливної промисловості. Сировинна база. Вугільна промисловість. Нафтова промисловість. Нафтопереробна промисловість. Газова промисловість. Електроенергетика як складова ПЕК. Основні типи електростанцій. Енергосистема. Альтернативні способи одержання енергії. Чорна металургія. Сировинна база. Чинники розміщення. Коліорова металургія. Склад і сировинна база. Чинники розміщення підприємств галузі. Роль машинобудування у господарстві держави. Структура галузі. Міжгалузеві та внутрішньогалузеві зв'язки. Чинники розміщення: науковий, промисловий і металургійний галузі. Хімічна промисловість. Її галузева структура. Природно-сировинна база хімічної промисловості і використання віскою. Структура та значення лісової та деревообробної промисловості, особливості її розміщення. Целюлозно-паперова і лісохімічна виробництво. Галузева структура промисловості будівельних матеріалів. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Галузева структура легкої промисловості. Чинники її розміщення. Галузевий склад харчової промисловості. Чинники розміщення галузей.	Знайти галузевий склад, структуру галузей, їх типи. <i>Визначити сировинну базу, принципи та фактори розміщення галузей.</i> <i>Аналізувати особливості розвитку галузей промисловості.</i> <i>Оцінювати значення галузей у господарстві, задоволенні матеріальних і духовних потреб населення, наслідки впливу промисловості на довкілля.</i>
4.3.4.	Сільське господарство	Значення сільського господарства в економіці держави. Галузева структура сільського господарства. Зв'язок сільського господарства з іншими галузями. Природно-географічні фактори розвитку сільського господарства. Сільськогосподарські угіддя, їх структура. Меліорація земель. Галузева структура і виробничі особливості рослинництва. Тваринництва, його структура. Кормова база тваринництва.	Знайти галузеву і територіальну структуру сільського господарства. <i>Визначити фактори та особливості розвитку рослинництва і тваринництва.</i> <i>Оцінювати причини і наслідки нестабільного розвитку сільськогосподарського виробництва.</i>

4.3.5.	Транспорт	Роль транспорту в розвитку господарства країни. Види транспорту. Залізничний транспорт. Автомобільний транспорт. Водний транспорт. Повітряний транспорт. Трубопровідний транспорт.	Знайти основні види транспорту, зміст поняття «транспортний комплекс», «транспортний вузол», «вантажовибіг», «пасажировибіг». Аналізувати техніко-економічні особливості різних видів транспорту. Визначити роль різних видів транспорту в розвитку господарства країни.
4.3.6.	Соціальна сфера	Галузі соціальної сфери. Сфера послуг. Галузі виробництва товарів народного споживання їх значення.	Знайти склад соціальної сфери. Аналізувати особливості розвитку окремих галузей соціальної сфери в ринкових умовах. Оцінювати вплив соціальної сфери на ефективність господарства та задоволення духовних і соціальних потреб населення.

V. Економічна і соціальна географія України

5.1 Населення України

5.1.1	Кількість, розміщення, статеві і вікова структури населення	Заселення території України. Кількість, розміщення, статеві і вікова структури населення. Територіальні чинники розміщення та густоти населення. Природні й економічні умови, які впливають на основні показники розміщення населення. Природний рух населення. Демографічна ситуація. Міграція населення, її види та причини. Українська діаспора та причини її виникнення	Знайти кількість населення в Україні, країні з найбільшою українською діаспорою. Характеризувати процес заселення території України в минулому, територіальні відмінності. Аналізувати причини зміни кількості та нерівномірного розміщення населення в різні історичні періоди. Розрахувати природний приріст, сальдо міграцій
5.1.2	Національний та етнічний склад населення	Національний склад населення. Етнографічні групи. Регіональні відмінності духовної культури населення (мова, релігії, звичаї)	Знайти національний склад населення України, етнографічні групи. Основні релігійні громади України Аналізувати особливості національного складу населення в різних регіонах України, секторні та стовпчикові діаграми національного складу населення. Визначити на карті розміщення корінних народів та національних меншин.

5.1.3	Система розселення населення	Система розселення. Урбанізація та регіональні відмінності в її рівнях. Типи міських поселень. Функції міст і міської агломерації. Сільське розселення та його територіальні відмінності, соціальні проблеми	Знайти міста-мільйонери та інші найбільші міста. Розкласифікувати типи міст за розмірами та за функціями. Аналізувати особливості розміщення міських агломерацій, сільських поселень й соціальні проблеми
5.1.4	Трудові ресурси, зайнятість населення	Трудові ресурси. Зайнятість населення у сфері матеріального виробництва та невиробничій сфері. Проблеми зайнятості та її географічні аспекти	Знайти: географію трудових ресурсів України. Аналізувати: забезпеченість трудовими ресурсами різних регіонів України, їхній кількісний та якісний склад, структуру зайнятості. Показувати: забезпеченість трудовими ресурсами різних областей України, причини неповного використання трудових ресурсів. Оцінювати: проблеми зайнятості населення в Україні
5.2 Господарство України			
5.2.1	Загальні характеристики господарства, економічний потенціал	Основні риси структури господарства. Сучасні проблеми розвитку та територіальної організації господарства. Розвиток ринкової інфраструктури в Україні	Знайти: галузі виробничої й невиробничої сфери. Аналізувати: показники економічного розвитку країни. Оцінювати: зміни, що відбуваються в галузевій і територіальній структурі господарства України на сучасному етапі

Загальна характеристика розвитку та розміщення промисловості. Галузева структура, спеціалізація. Сучасні проблеми і перспективи розвитку та розміщення промисловості.

Вугільна промисловість. Структура, місце і роль у господарстві. Вугільна промисловість. Райони видобутку бурого і кам'яного вугілля. Проблеми і перспективи розвитку. Нафтова і газова промисловість. Основні райони нафто- і газонадбутку. Центри нафтопереробного виробництва. Горючосилишна промисловість.

Електроенергетика. Її структура, розвиток і розміщення основних типів електростанцій, ліній електропередач. Екологічні проблеми розвитку паливної промисловості та електроенергетики. Енергозбереження, альтернативні джерела енергії. *Абстрактна промисловість.* Структура, місце і роль у господарстві. Чинники розвитку та розміщення. Сировинна база. Географія чорної металургії. Кольорова металургія. Основні галузі та їх розміщення. Проблеми й перспективи розвитку металургійної промисловості.

Машинобудівна та металобудівна промисловість. Значення, місце і роль у господарстві. Структура галузі і принципи розміщення окремих виробництв: важкого, сільськогосподарського, транспортного, електротехнічного та ін. Територіальна організація машинобудування. Проблеми і перспективи розвитку. *Хімічна промисловість.* Значення, місце і роль галузі. Сировинна база. Галузева структура хімічної промисловості. Географія окремих виробництв хімічної промисловості. Проблеми і перспективи розвитку.

Лісова промисловість. Структура і значення. Лісове господарство (лісозаготівля). Основні райони заготівлі лісу, проблеми відтворення і раціонального використання лісових ресурсів. *Деревинна промисловість.* Целюлозно-паперове та лісохімічне виробництво. Географія виробництва лісової промисловості: заготівля і

Завантаження: найбільші підприємства, їх типи і проблеми функціонування.

Аналізувати: статистичні дані розвитку галузей промисловості. Сосни внутрішньогалузевих і міжгалузевих зв'язків.

Оцінювати: просторове розміщення основних районів та найбільших центрів галузей промисловості їх сировинну базу.

		- паперове та лісохімічне виробництво. Географія виробництва лісової промисловості, проблеми і перспективи розвитку. <i>Промисловість будівельних матеріалів</i>. Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Географія цементного виробництва. <i>Льняна промисловість, Художня промисловість</i>. Структура, принципи розміщення. Географія текстильної (бавовняної, вовняної, льняної і шовкової), швейної та трикотажної, шкіряно-вудової промисловості. Основні центри художніх промислових. <i>Харчова промисловість</i>. Галузева структура, особливості спеціалізації, принципи розміщення і географія. Проблеми і перспективи розвитку.	
5.2.3	Сільське господарство	Роль, місце і значення сільського господарства. Земельний фонд. Меліорація земель. Рослинництво. Зернові культури. Вирощування технічних культур, картоплі й овочів. Садівництво, вітчизняне і імпортерство. Тваринництво. Рибне господарство.	Знають особливості розвитку рослинництва і тваринництва, проблеми галузі. <i>Аналізують</i> карту сільськогосподарської спеціалізації, статистичні дані щодо динаміки розвитку галузей рослинництва і тваринництва.
5.2.4	Соціальна сфера	Галузева структура, значення. Сфера послуг. Структура галузі. Рекреаційно-туристичне господарство. Проблеми і перспективи розвитку галузі.	Знають галузі соціальної сфери. <i>Аналізують</i> рівень розвитку окремих галузей соціальної сфери в різних областях України та їхні проблеми. <i>Оцінюють</i> користуючись статистичними даними, вплив соціальної сфери на ефективність господарства та задоволення духовних і соціальних потреб населення.
5.2.5	Транспорт і зв'язно-економічні зв'язки України	Основні види транспорту, їх характеристики. Особливості розміщення. Географія перевезень. Залізнична мережа України. Автомобільний транспорт, залізничні й автомобільні автомагістри. Трубопровідний транспорт, транзитні шляхи транспортування нафти і газу. Водний транспорт, морські і річкові порти. Повітряний транспорт. Зовнішньоекономічні зв'язки України.	Знають основні види транспорту в Україні, міжнародні транспортні коридори. <i>Аналізують</i> користуючись статистичними даними, техніко-економічні особливості різних видів транспорту. <i>Висловлюють</i> та картою розміщують основних транспортних вузлів і найбільших магістралей, трубопровідного транспорту і міжнародних транспортних коридорів. <i>Оцінюють</i> роль української транспортної системи в здійсненні міжнародних перевезень.

5.3 Економіко-географічні райони України

5.3.1	Характеристика економічних районів	Економіко-географічна характеристика (за типовим планом: економіко-географічне положення та його господарська оцінка; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси; особливості галузевої та регіональної структури господарства; промисловість та її структура; характеристика основних галузей сільськогосподарства; транспорт, основні його види та географія; землісько-економічні зв'язки; регіональні відмінності). Географічний поділ праці в економічних районах: Донецький, Придніпровський, Північно-Східний, Східний, Центральний, Причорноморський, Подільський, Північно-Західний, Карпатський райони (коротка економіко-географічна характеристика)	Знайти зміст поняття „економічний район“, економічні райони України, територіальне розміщення. Розділити економічні райони за критерієм їх віднесення та спеціалізації. Аналізувати причини й наслідки господарських відмінностей різних районів України.
VI Економічна та соціальна географія світу			
6.1.	Загальна економіко-географічна характеристика світу		
6.1.1.	Сучасна політична карта світу	Етапи формування політичної карти світу. Типологія країн. Показники, що визначають рівень економічного розвитку країни. Форми країнності й адміністративно-територіальний устрій країн. Сучасна політична карта Європи, Азії, Африки, Америки, Австралії й Океанії. Міжнародні організації.	Знайти зміст понять «країна», «державна», «належна країна» та їх відмінності, етапи формування політичної карти світу, розміщення на карті держав світу та їхніх столиць. Розділити основні форми державного устрою та управління країн світу. Аналізувати особливості сучасної соціально-економічної типології та регіонального поділу країн світу. Оцінювати політико-географічне положення країн світу, роль міжнародних організацій для угодження діяльності громадських і державних структур різних країн.

6.1.2.	Населення	Кількість населення світу та його динаміка. Етнічний (національний) склад населення. Найчисленніші народи і мови світу. Релігії народів світу. Нерівномірність розміщення населення на Землі. Міське населення. Агломерації, міста-поліси. Процеси урбанізації Сільське населення світу Міграційні процеси. Трудові ресурси та зайнятість населення в різних сферах господарства країн та регіонів світу.	Знайти кількість населення світу і найбільших країн та його густоту в окремих регіонах, розміщення на карті найбільших мегаполісів світу. Розділити сутність понять «племя», «етнос», «нація», «народ», «народність». Встановлювати причини нерівномірного розміщення населення, особливості вікового та статевого складу населення, напрями основних міграційних потоків, структуру зайнятості населення та відмінність її за регіонами. Порівнювати структуру зайнятості населення в основних сферах господарства країн та регіонів світу. Аналізувати за діаграмами та картограмами демографічні показники населення світу, проблеми зайнятості.
6.1.3.	Географія світових природних ресурсів	Природні ресурси світу: мінеральні, водні, земельні, лісові, рекреаційні, Світового океану. Ресурсозабезпеченість і ресурсозбереження.	Знайти види природних ресурсів та територіальні особливості їх розміщення. Аналізувати співвідношення ресурсозабезпеченості в окремих регіонах та країнах світу. Оцінювати рівень ресурсозабезпеченості та політику ресурсозбереження в різних країнах світу.

6.1.4.	Світове господарство	<i>Географія промисловості світу. Світова паливно-енергетична система. Географія вугільної, нафтової і газової промисловості. Електроенергетика світу. Чорна і кольорова металургія світу, основні райони розміщення металургійного виробництва. Машинобудування світу: географія основних галузей. Основні райони розміщення хімічної, лісової і деревообробної, легкої, харчової промисловості.</i> <i>Географія сільського господарства. Особливості розвитку і розміщення галузей рослинництва і тваринництва.</i> <i>Географія транспорту. Розвиток та розміщення найважливіших видів транспорту: залізничного, автомобільного, водного, повітряного.</i> <i>Міжнародні економічні зв'язки. Основні форми економічного співробітництва. Міжнародний туризм та його різновиди.</i>	<i>Знаючи етапи формування світового господарства.</i> <i>Розрізняючи основні райони розміщення провідних галузей промисловості; головні сільськогосподарські райони світу, транспортні системи світу.</i> <i>Аналізуючи розміщення провідних галузей промисловості світу; наслідки економічних відносин між країнами та групами країн світу.</i> <i>Оцінюючи значення галузей промисловості, сільського господарства, транспорту для розвитку світової економіки, сучасні тенденції розвитку світового господарства та взаємовідносин між країнами.</i>
6.1.5.	Глобальні проблеми людства	<i>Визначення і суть глобальних проблем людства. Найважливіші проблеми сучасності: демографічна, екологічна, енергетична, продовольча, безпеки, війни і миру, освоєння ресурсів Світового океану та шляхи їх розв'язання.</i>	<i>Знаючи зміст поняття «глобальні проблеми людства».</i> <i>Аналізуючи сутність, причини виникнення, особливості кожної з проблем та можливі шляхи їх розв'язання.</i> <i>Оцінюючи наслідок прояву глобальних проблем на сучасному етапі розвитку суспільства, стабільності розвитку (як стратегії людства XXI століття) в країнах з різним рівнем економіки.</i>
6.2. Регіони та країни світу			

6.3.1.	Економіко-географічна характеристика регіонів та країн світу	Економіко-географічна характеристика регіонів та окремих держав (за типовим планом: економіко-географічне положення та його господарська оцінка; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси; особливості галузевої та регіональної структури господарства; промисловість та її структура; характеристика основних галузей сільського господарства; транспорт; основні його види та географія; довкілля; економічні зв'язки, регіональні відмінності) <i>Загальна характеристика країн Європи. Німеччина. Велика Британія. Франція. Італія. Польща. Білорусь. Росія.</i> <i>Загальна характеристика країн Азії. Японія. Китай. Індія.</i> <i>Країни Америки. США, Канада. Загальна характеристика країн Латинської Америки.</i> <i>Загальна характеристика країн Африки.</i> <i>Загальна характеристика Австралії та країн Океанії.</i>	Знайти склад регіону, особливості розміщення та формування населення, господарства країн та регіонів. <i>Визначити галузеву структуру господарства країн певного регіону.</i> <i>Розпізнавати країни за характеристикою по типовому алгоритму комплексної економіко-географічної характеристики країн. Робити висновки про причини економічного розвитку або спаду різних регіонів та країн.</i> <i>Оцінювати значення інтеграційних процесів та процесів глобалізації на розвиток країн світу.</i>
--------	--	---	---

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Правильної комісії ТНЕУ

І. Крисоватий

*Критерії оцінювання
рівня знань вступників на вступному випробуванні
з «Географії»
для претендентів на здобуття освітнього ступеня бакалавр*

Затверджено на засіданні ПК ТНЕУ
Протокол № 2 від 06. 02. 2018 р.

Голова предметної експертної комісії

Відповідальний секретар ПК ТНЕУ

Щісенький О.Є.

Лушчин О.О.

Максимальна можлива сума отриманих балів за виконання ЕТЗ – 100 балів.

Фактична кількість балів, отримана абітурієнтом за підсумками екзамену, переводиться в бали за таким критерієм:

- оцінка «відмінно» (90-100 балів) – студент показує глибокі знання навчального матеріалу, аналізує явища у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідає на поставлені питання, вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач;
- оцінка «добре» (75-89 балів) – відповідь характерна міцними знаннями навчального матеріалу, включно з розрахунками, аргументованими відповідями на поставлені питання, вмінням застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач з несуттєвими неточностями чи суперечностями при загальному вмінні застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач;
- оцінка «задовільно» (60-74 балів) виставляється за умови посереднього та слабого освоєння навчального матеріалу з мало аргументованими відповідями, слабкими можливостями застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач;
- оцінка «незадовільно» (35-59 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, основних фундаментальних положень, невіміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.

Тести на множинний вибір у структурі екзаменаційного завдання формують перший блок вступного тестування. Вони стосуються теорії географії, фізичної, економічної і соціальної географії України та світу. Кожен ТМВ оцінюють у 1 бал. Максимальна можлива сума отриманих балів за ТМВ 40 балів. Такий бал виставляють абітурієнту, який не зробив жодної помилки при виборі варіантів відповідей усіх ТМВ. Фактична сума балів за виконання ТМВ є добутком кількості правильних відповідей (Т) на оціночний бал за кожен ТМВ (1 бал).

Виконання другого тестового завдання ЕТЗ полягає у складанні тематичної схеми і поясненні її структури або взаємних зв'язків між її елементами. Для цього абітурієнту необхідно на листку паперу формату А4 схематично зобразити структуру галузі, мікстгалузевого комплексу, економічного району тощо. Схема виконується до відображення ієрархічних структурних блоків другого порядку (рис. 1).

У даному випадку сільське господарство, переробні галузі, виробництво засобів виробництва, інфраструктура АПК – структурні блоки першого порядку, а їх складові (рослинництво і тваринництво для С/Г) – структурні блоки другого порядку.

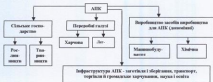

Рис. 1. Галузева схема АПК

Виконання і оформлення схеми довільне, але таке, яке відображало б структурну сутність заданого об'єкта. При виконанні схеми дозволяються загальноприйняті скорочення і абрєвіатури (АПК, ПРП, МБК, МК тощо).

Друге тестове завдання оцінюють у 30 балів. За неповне відображення структурного змісту екзаменаційною комісією знімаються бали:

С-30 – при цілковитому невиконанні тестового завдання – 30 балів;

С-10 – за незнання і невідображення головних структурних одиниць об'єкта (елементів і блоків першого порядку) – 10 балів;

С-6 – за незнання і невідображення структурних елементів і блоків другого порядку – 6 балів;

С-4 – за суттєві неточності і нерозуміння при відображенні взаємних зв'язків між елементами об'єкта – 4 бали;

С-2 – за незначні неточності при загальному правильному виконанні тестового завдання – 2 бали.

П-10 – за відсутність пояснення складеної схеми, необхідність якого передбачена тестовим завданням – 10 балів;

П-5 – за неточності у поясненні складеної схеми, необхідність якого передбачена тестовим завданням – 5 балів.

Третє тестове завдання стосується економічної і соціальної географії світу і виконується у формі письмового викладу матеріалу. Виконане завдання оцінюють у 30 балів за повнотою відображення явищ. За повноту відображення можуть бути зняті бали:

В-30 – за відсутність виконаного завдання – 30 балів;

В-10 – якщо абітурієнт робить суттєві помилки при висвітленні завдання (вказує невірно країни, райони видобутку, не знає їх розміщення, не знає особливостей розвитку тих чи інших країн) – 10 балів;

В-5 – абітурієнт робить незначні помилки при висвітленні матеріалу – 5 балів.

При висвітленні другого і третього завдання екзаменаційною комісією можуть бути зняті бали:

Л-8 – за цілковиту відсутність логіки і послідовності при висвітленні поставлених завдань – 8 балів;

Л-4 – за порушення логіки і послідовності при висвітленні поставлених завдань – 4 бали;

Ц-8 – за цілковите незнання чи невідображення у відповіді статистичного та іншого цифрового матеріалу – 8 балів;

Ц-4 – за лише часткове і доволі неповне відображення у відповіді статистичного та іншого цифрового матеріалу – 4 бали;

Ф-3 – за незнання і невідображення у відповіді суттєвих і важливих економіко-географічних явищ і процесів, що стосуються висвітлення поставленого завдання – 3 бали;

Е-3 – за незнання картографічного матеріалу, розташування економіко-географічних об'єктів – 3 бали;

ТВ-3 – за незнання визначень і термінів або помилки при їх висвітленні, що показують нерозуміння їх абітурієнтом – 3 бали;

ТВ-1 – за окремі, але суттєві неточності у визначеннях і термінах – 1 бал.

При бальному оцінюванні рівня виконання другого і третього завдання предметна екзаменаційна комісія бере до уваги найсуттєвіші недоопрацювання абітурієнта при виконанні відкритих тестових завдань.

отриманий результат множимо на 2.